

Az első áldozat

Ragyogó napsütésben tisztelegtek október 23-án a mártírhalált halt Puskás Sándor emlékére állítottatott márványtáblánál Környebányán. A kegyelet virágainak elhelyezésével hajtottak fejet a hősök előtt, megemlékezve a 22 esztendőes környebányai fiatalemberéről is, aki ötöd-éves orvostanhallgatóként utazott 1956 októberében a fővárosba, ahol 23-án este 8 és 9 óra között érte halálos lövés. Emlékére a fáradhatatlan Puskás Sándor kutató, Svétecz László kezdeményezésére a forradalom fél évszázados évfordulóján állítottak emlékművet, azóta minden év október 23-án ott hajtanak fejet.

Megszépült Tőlük a világ...

A környei Nő Klub állandóan mozgásban lévő, kreativitásban, jótevékenységben gazdag története tíz esztendeje, 2011. október 3-án kezdődött. Nyugdíjba vonulsz, egyedül maradsz, minden rád szakad. Miért? Mert otthon vagy... - kavargóttak tíz éve a gondolatok Németh Lajosné fejében, aztán Hajmáné Kalocsai Éva könyvtáros invitálására létre is jött az első találkozó az olvasóteremben. A nyugdíjas Klub alapításának gondolata fel sem merült, hiszen a tevékeny, mozgalmos, vidám közös időtöltést célozta meg Marika, így kézenfekvően érkezett a Nő Klub elnevezés.

Eleinte beszélgetéssel, némi kézműveskedéssel múltatták az időt, majd Marika Kovács Erzsé egykori népszerű dalát a képzeletbeli zászlójukra tűzve újat álmodott: szövetkezzenek az „adni, sokkal jobb, mint kapni” mottóval.

➔ 3. oldal

Bognár Lilla Viktória: Európa Bajnok

A DanceArt Táncstúdió három szorgalmas versenyzője gyönyörű sikereket aratott az idei Európa Bajnokságon. Környéről Bognár Lilla Viktória, valamint Rajcsány Gréta, Mórról pedig Flatsker Kinga Zsófia indult a Magyar Látványtánc Sportszövetség által szervezett Európa Bajnokságon.

Rajcsány Gréta gyermek korcsoportban és show mazsorett kategóriában Arany Minősítést ért el, Bognár Lilla Viktória junior korcsoportban, tradicionális két botos mazsorett kategóriában I. helyezést ért el, ezzel megszerezte az Európa Bajnoki címet.

Alányok szuper élményekkel gazdagodtak, elmondásaik szerint céljuk továbbfejlődni és még több versenyen megméretni magukat a jövőben.

Az első áldozat

...folytatás az első oldalról.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére rendezett ünnepség Környén hagyományosan a református templomban kezdődött, ahol *Visnyei László* plébános és *Nagy Péter* református tiszteletes tartott ökumenikus istentiszteletet, majd a megemlékezés a Művelődési Házban folytatódott, ahol *Pákozdi Ferenc* tartott emlékező beszédet.

Az alpolgármester a 65 évvel ezelőtti események felidézését követően hangsúlyozta: az akkor létrehozott és megalapozott értékekre a mai napig vigyáznunk kell, és tennünk azért, hogy a jövőben is megmaradhasanak, hogy a jövőben is biztosíthassák az itt élő emberek önrendelkezését! Ápolnunk kell az 56-os események emlékét, őriznünk kell a hagyatékát, amely garanciát biztosít arra, hogy az itt élők biztonságosan tervezhessék jövőjüket. Gondoskodnunk kell arról, hogy a jelen és jövő nemzedékei méltóképp emlékezhesenek a forradalomról és a szabadságharcról, hogy szívükben tovább vigyék a szabadság lángját, és az úgy világoítsa, hogy a zsarnokság árnyéka örökre elkerülje hazánkat.

A forradalomnak és a környebányai *Puskás Sándornak* állított emléket az a zenés színdarab, melyet „Az első áldozat” címmel mutattak be a KaDarkölykök környei és bokodi színjátszósai. A darabot a *Lukonits Ottónéval*, született *Puskás Katalinnal* öt éve készített interjú és *Dr. B. Stenge Csaba* hadtörténész kutató tanulmányai, valamint *Szűcs János* bokodi településkutató információi alapján írta *Dallos Zoltán*, felidézve benne a környebányai orvostanhallgató életének mozzanatait, és a végzetes október 23-ai eseményeket, halálának körülményeit, testvérének kétségbeesését, és hat évtizeden átfelől hallgatásba burkolódzásának okait: „eddig miért burkolóztam hallgatásba? Ön élt már a Kádár korszak idejében? Nem kedvelték az 56-os halot-

takat. Senkit nem akartam bajba keverni. Nem sok kellett akkor, hogy „kellemetlen” helyzetbe kerüljön bárki... hogy szépen fejezzem ki magam... Érezhető volt akkor, hogy valami történik az országban, de engem lekötöttek a családi gondok. Én harmadéves, a bátyám ötödéves hallgató volt, egymástól távoli kollégiumokban Budapest két végén. Utóljára 1956. október 21-én láttam élve *Sándort*: pénteken mentem haza Környebányára, ő szombaton, s azon a vasárnapon megtartottuk a leendő férjemmel az eljegyzést. A bátyámnak ez volt az utolsó otthonléte. Akkor nem gondoltuk volna, ha kimegy a kertkapu és becsukja, ez lesz az utolsó. Hányszor, de hányszor hallottam, hogy nyílik a kertkapu és jön haza...”

Dr. B. Stenge Csaba hadtörténész tanulmányában *Puskás Sándor* csoporttársa, *Német János* így emlékezik: október 23-án is a nap úgy indult számunkra, mint a többi... délelőtt azonban futótűzként az a hír kezdett terjedni, hogy délután 2-kor a belső klinikai telep udvarán gyülekezzenek a hallgatók minél többen, mert tüntetés lesz... Valóban, kora délutánra hatalmas, több száz főnyi tömeg jelent meg... Tíz sorokba rendeztek bennünket... A menetben, eléggé az elején, ott meneteltünk egymás mellett mindhárman, *Pap János*, *Puskás Sándor* és jómagam...

Az évfolyamtársai zöménél idősebb *Pap János* később is sokszor elmondta szűk baráti körben annak az estének az eseményeit: a Pollack Mihály térre néző hátsó oldalon, egy padon megpihelve figyelték a fejleményeket. *Pap János* a padon ült, *Puskás Sándor* pedig a pad támlájára telepedett... Körülbelül velük szemben volt a Rádió kerítéséhez tartozó nagy vaskapu. Sötét volt már, de a tömeg még nem volt nagyon sűrű, bár a Pollack Mihály téren, a Rádió kerítésénél sok ember tolongott. Ekkor a nagy vaskapu kissé kinyílt, lövések hallatszottak. Lent a tömeg a téren szétszaladt, ők a Múzeumkertben hasra vágták magukat. *Puskás Sándor* is előrebukott, de

fél lába fent maradt a padon. *Pap János* szólt is neki, hogy feküdjön rendesen, ő azonban nem válaszolt...

Feltehetően a nyolc órától negyed kilencig tartó dogmatikus Gerő-beszéd által felkorbácsolt indulatok, a tömeg felzúdulása váltotta ki valamikor negyed kilenc után azt a sortűzetet, melynek egy lövedéke halálos sebet ejtett Puskás Sándoron. A konkrét tényadatok és bizonyítható dátumok ismeretében Dr. B. Stenge Csaba hadtörténész biztos abban, hogy ő volt az első áldozat a Magyar Rádiónál. Őt tartották első áldozatnak a Baross utcai II. sz. Sebészeti Klinika dolgozóit, valamint egyetemi évfolyamtársait is.

A fiatalok szívvel, lélekkel előadott, megrázó műsorát az emlékező közönség vastappsal, könnyes tekintetekkel köszönte, majd a Kegyeleti Parkban található Kopjafánál róttá le tiszteletét. Elsőként *Dr. B. Stenge Csaba* hadtörténész hajtott fejet, az önkormányzat nevében *Pákozdi Ferenc* alpolgármester és *Orlovits Tímea* jegyző, a Német Nemzetiségi Önkormányzat Környe képviselője *Tirhold Kármén* elnök és *Dörner István* képviselő, a pártok, civil szervezetek, az általános iskola diákönkormányzatának képviselői helyezték el a kegyelet virágait, és a megjelentek a kegyelet mécseseivel üzentek, hogy ma is vigyázzák, őrzik 1956 csodáját.

Köszönet a környebányai közreműködésért Bolemányi Magdolnának, Bozó Kucsár Anikónak, a környei előadásért Dallos Zoltánnak, Karap Diánának, Horváth Györgynek, Vanya Baláznak. Köszönet a KaDarkölyköknek, Bicsak Andreának, Boldog Zsófiának, Cser Tímeának, Csizmadia Leilának, Erdélyi Baláznak, Fazekas Veronikának, Görcsi Majának, Jónás Szabolcsnak, Krupánszki Ramónának, Kulcsár Krisztinának, Liczkó Noéminek, Mészáros Annának, Murányi Kingának, Nagy Antóniának, Peredi Dórának, Szikszai Glóriának, Tisch Andrásnak, Tóth Eliza Virágnak, Tóth Kírának, Válóczy Laurának, Végh Viktóriának, a felvétel készítéséért Hajma Mihálynak!

Megszépült Tőlük a világ...

...folytatás az első oldalról.

A szokásos csütörtöki találkozóikon megszáporodtak a kézműves alapanyagok, újabb és újabb technikákat sajátítottak el, a polcokon pedig szépen gyűltek az általuk alkotott csodák, bennük a szívükkel, lelkükkel. Minden árusítási lehetőséget megragadtak, s nem csupán helyben, hiszen gyönyörű standjukkal ők képviselték Környét két alkalommal is a megyeszékhely Kulturális Piacán, és Oroszlányban is sikerrel mutatkoztak be a Civileké a Ház programsorozat keretében. De nemcsak bemutatkoztak, baráti szálak is szövődtek a város hasonló klubjának tagjaival, és *Zsombolyai Mária* festőművésszel. Számukra nem létezik lehetetlen: 2015 márciusában megálmodták, majd több hónap alatt elkészítették és az önkormányzatnak ajándékozták Környe és az ország címerét. A két alkotás megszámlálhatatlan rózsából, 43 méter szaténszalagból, 5,6 méter zsinórból, gyöngyökből, mozaik lapocskákból állt össze, és bizony volt, hogy szétbontották, újrazeték, mígnem olyanná vált, amilyenre szerették volna. Később Környe testvértelepülése, Tardoskéd címere, és hazánk megyetérképe is elkészült a kitarásuknak, kreativitásuknak, tengernyi munkaórájuknak köszönhetően.

Tíz év, hét közös karácsony, hét szeretetünnep varázslata a szerényebb körülmények között élők számára. Bár a pandémia miatt tavaly elmaradt, a kézműves termékeikből származó forintokból az elmúlt évben is rengeteg élelmiszert vásároltak, s juttatták el azokhoz, akik a leginkább rászorulnak. Mára talán a kétszázat is meghaladja azoknak a környei gyerekeknek, férfiaknak, asszonyoknak a száma, akiket az eltelt évek során megajándékozott a Nő Klub: nagyjából 1,7-2 millió forintot fordítottak jótékonykodásra, élelmiszerre, gyermekruhára váltha-

tó ajándékutalványra, egyedül élők egy havi étkezésének a kifizetésére. Nem szólva azokról a gyerekekről, akik számára operabéreltet vásároltak, kirándultak velük a Gellért hegyre, Várkert bazárba, Nemzeti Színházhoz, olyan élményekhez jutva őket, amely talán soha nem adathatott volna meg nekik. Egy felhíváshoz csatlakozva sapkákat, sálakat kötöttek csángó gyermekek számára, és megszámlálni sem lehet, hány rendezvényen, programon kézműveskedtek lányokkal, fiúkkal végtelen szeretettel és kedvességgel még akkor is, amikor a festő, ragasztó, vágó, gyöngyöző, szalagozó gyerkőcök száma hosszú órák alatt sem csökkent, szusszanásnyi időt sem hagyva a klub tagjainak.

Az évek során mind jobban ismertté, elismertté, megbecsültté váltak, s mind könnyebb dolga akadt *Marikának*, amikor – ő fogalmazott így – kunyerálni indult. Támogatóik egy része forintokkal, mások gyermekjátékokkal, ruhákkal, kézműves alapanyagokkal segítik a klubot, ők pedig évről-évre „felderítik”, kik azok, akikkel a sors önhibájukon kívül nem bánik túl kegyesen, s mivel tudnának a leginkább segíteni. A karitatív tevékenységük révén baráti kapcsolat alakult ki az Idősek Klubjával, az iskolával, óvodával, így a születésnap összejövetelen a támogatók, a Művelődési Ház kollektívája mellett természetesen ezen intézmények vezetői is köszöntötték a hölgyeket, mindannyian köszönetüket fejezve ki az értékteremtő

közösség számára, s azt kívánva, hogy – idézve Kovács Erzsébet dalából – még hosszú-hosszú esztendőknél át szépüljön meg tőlük a világ: *Adni sokkal jobb, mint kapni. Adni, csak ez a szép. Érzést, szeretetet adni, S hinni, hogy egy lépés csak az ég. Adni annak, aki bántott, S kérni, ne bántson tovább. Adni megváltást és álmot, hogy megszépüljön tőlünk a világ... Adni, akkor is, ha nincsen. Adni, szívből igazán. Együtt osztani a kincsen. Nincs a földön ennél szebb talán.*

38-an az év utolsó véradásán

Az év utolsó véradására várták a környeieket október 27-én a Művelődési Házba, ahol a körülményeket természetesen ezúttal is a járványhelyzetnek megfelelően alakították ki: a donorkat részletes tájékoztató, kézfertőtlenítés, testhőmérséklet mérés fogadta, díjmentesen biztosították a szájmaszkot, saját használatú tollat, és a csokoládé, sör, üdítő mellett gondosan előrecsomagolt péksüteménnyel, szendviccsel hálálják meg az önkéntesek számára a véradást.

Az októberi véradáson megjelentek száma végül az előző két alkalomhoz hasonlóan alakult. Idén összességében pontosan 176-an adtak vért Környén: a január kiemelkedőnek bizonyult, hiszen 58-an nyújtották karjukat, áprilisban és júliusban 40-en, míg októberben 38-an, köztük első alkalommal *Bódi Viktória*. Mindannyiuknak hálás köszönet!

A svábok bejövetele után

Adam Müller-Guttenbrunn három regényének, az Imedias Kiadó gondozásában megjelent magyar fordítását mutatta be október 14-én a Művelődési Házban Lóczy István. A kiadó vezetője a Német Nemzetiségi Önkormányzat Környe meghívására érkezett a településre, s bár a könyvbemutatón zömmel idősebbek vettek részt, Tirhold Kármén elnöktől megtudtuk, hogy a nemzetiségi önkormányzat az iskola könyvtári állománya számára is vásárol a könyvekből, hiszen a cél, hogy megismeressék a fiatalokkal a régi svábok életét, a betelepítésüket, kitelepítésüket, és azt követően az életüket.

A szerző műveinek kiadása néhány éve szerepel a kiadó programjában. A történet a svábok bejövételével kezdődött, és végül egész érdekes történetzölak kerekedtek ki ezekből a regényekből – mondta el Lóczy István. Adam Müller-Guttenbrunn 1923-ban Bécsben hunyt el, a bánáti svábok nemzeti írója volt. Kis faluban született, pontosan ismerte a világot, és fontosnak tartotta, hogy ezeket a hagyományokat kutassa, Bécsben rengeteget időt töltött a levéltárakban, hogy tisztázza a történeti vonatkozásokat, és a saját emlékeiből is építkezett. A könyvbemutató résztvevői

ezúttal a „Sváb családragény”, az „Egy ifjú sváb viszontagságai Magyarországon”, és a „Szülőföld harangjai” című regényekkel ismerkedhettek meg. Bár a három könyv a betelepítés korszakát is felidéz, de inkább az 1800-as évek falusi társadalmát, falusi világát mutatja be, amelyről írott forrás viszonylag kevés van. Az időrendben a legutolsó „Sváb családragény” 1918-ban született, de a háborúról nincs benne szó. Az 1848-at követő évtizedekben játszódik, egy „sváb” iparoscsalád sorsán keresztül

mutatja be a falu, az egész német közösség életét, gondolkodását. A jólétet senki sem kapta ajándékba. A regény szemléletesen ábrázolja a „svábok” áldozatait a családjuk boldogulása érdekében: az első telepesek súlyos döntését, a szeretett Óhaza elhagyását, a gazdák szakadatlan munkáját a földeken és a házuk körül, a kisebb gyerekek mostoha sorsát, mivel a földeket nem osztják szét, és az iparos legények több évig tartó vándorútját azért, hogy elsajátítsák a mesterségüket.

Antikvár: rekordösszeg az adományládában

Ötödik alkalommal szervezett Antikvár a környei Művelődési Ház és a Községi Könyvtár szeptemberben, a 11 napos nyitvatartási idő alatt nagyjából ezer könyv cserélt gazdát. A kezdőállomány a Művelődési Ház padlásáról érkezett, de ezúttal is bőven akadtak olyanok, akik nemcsak vittek, hanem hoztak is, így a kínálat folyamatosan frissült.

A visszatérő vendégek tehát azt tapasztalhatták, hogy az asztalokon sorakozó mennyiség szemlátomást nem csökken, ezért is volt érdemes akár naponta böngészni, hiszen bármelyik dobozból előbukkanhatott a keresett kincs. A kutatásban természetesen a szervezők is segítettek, hiszen az eltelt évek tapasztalatai alapján már jól ismerik a „törzsvendégeket”, s hogy ki, melyik szerző műveit kedveli, gyűjti, vagy milyen tematikájú kiadványokat keres. Egy úr kérését azonban a legnagyobb segítőkész ellenére sem sikerült teljesíteni, ő listát szeretett volna a könyvállományról...

A kínálatból természetesen – mint mindig – mindenki díjtalanul válogathatott, a kihelyezett adományládában összegyűjt forintokkal a szervezők hagyományosan a

Vöröskereszt környei szervezetét támogatták. Az adományláda tartalma pedig ismét jólesően jelezte, hogy a kezdeményezés beváltotta a kezdetekkor megfogalmazott célt: a szerényebb körülmények között élőknek is lehetőséget biztosítani, hogy könyvszeretővé váljanak, s hogy megőrizék, hogy továbbadják könyvszeretetüket...

Az adományláda az Antikvár október 13-ai zárásakor rekordösszeget, 74.100 forintot tartalmazott, és ezúttal is megfért egymás mellett a 20, 100, 200 forintos érme, az öt-százások, ezresek, és a legnagyobb címletű papírpénz.

Folytatás 2022 januárjában, amikor ismét Szabad a Téka!

TökJó hét

Az őszi szünet előtti héten került megrendezésre az első TökJó hét iskolánkban. A gyermekek boldogan hozták saját kis/nagy alkotásaikat. Rengeteg ötletes, faragott, festett, sőt még varrott tök is került iskolánk folyosóira. Reméljük a családok örömeiket lelték a közös alkotás/faragás alkalmával. Mi pedagógusok és a gyermekek is vidáman sétáltunk a megmunkált tökök mellett.

Staudinger Ágota

Megérkeztiünk!

„Mint a fény az árnyat, záport a virág,
mint patak a medrét, madarat az ág,
mint sóhajós nyári éjjel a fák az eget
– mindenkinél jobban téged így szerettelek.”

Az előző Környei Hírhező megjelenése óta két kislány és négy kislány érkezése ragyogta be környei családok életét.

Sok szeretettel köszöntjük a legkisebbeket:

Dr. Reichnach Csilla és Dr. Osvai Máté László
kislányát Mártonit,

Olasz László és Jakab Edina
kislányát Gergő Lászlót,

Püspöki János és Farkas Adrienn
kislányát Georginát,

Krajcserik Dániel és Tatai Mónika
kislányát Enzót,

Házi Péter és Horn Nikolett
kislányát Marcellt,

Szöllősi Ferenc és Kincs Anett
kislányát Anna Lizát.

A gyermekeknek és szüleiknek hosszú,
boldog életet kívánunk!

A „Szülőföld program” részeként az önkormányzat a környei szülők gyermekei számára egyszeri 500 ezer forint elköltetését biztosítja, amennyiben azt igénylik a gyermek megszületésének tárgyévében. Igénylés esetén az alszámlán kezelt pénzhez a támogatott 18 éves kora után juthat hozzá, s a 31. születésnapjáig veheti fel. Az összeg otthonteremtésre, önkormányzati ösztöndíj támogatásra, s értelmi fogyatékos gyermekek támogatására használható fel, de kizáró körülmény, ha már nem áll fenn a környiségi, ha a támogatott 21 éves koráig nem rendelkezik legalább középfokú, vagy az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakmai végzettséggel, vagy ha nem a programban meghatározott célokra kívánja a részére elkülönített pénzt felhasználni. A támogatás nem jár automatikusan, azt igényelni kell a polgármesteri hivatalban!

Születésnaposok

„Csak folytasd minden dolgodat...
Megérik majd munkád gyümölcse,
Kertedből kikapuztul a gaz...
Teremtő zápor hull a földre...
Jogod van fényre... És öröme...”

A környei önkormányzat nevében sok szeretettel és tisztelettel köszöntjük a falu azon szép korú lakóit, akik ezekben a napokban ünnepelték, ünneplik kerek születésnapjukat:

90 esztendő

Fikner Györgyné sz. Bugár Éva (november 22.)

85 esztendő

Oláh Jánosné sz. Csaba Katalin (november 23.)

80 esztendő

Nagy Béláné sz. Dikó Mária (november 4.)
Sátor Albert (november 9.)

Bódi Lajosné sz. Ráffai Erzsébet (november 17.)

75 esztendő

Tóth Béla (november 25.)

70 esztendő

Becker Istvánné sz. Czige Anna (november 17.)
Magócs József (november 21.)

Pázmándi Jánosné sz. Talián Erzsébet (november 25.)

Valamennyiüknek
további jó egészséget
és sok boldogságot kívánunk!

Tök jó móka nem csak tökalsóknak

Nosztalgiazó kukoricafosztás

